

Vem bevakar de vita fläckarna?

Om dagspressens och public services bevakning av
fem kommuner utan permanent etablerad redaktion

Stockholm den 4 april 2018

Innehåll

Inledning.....	3
Syfte och målsättning	3
Metod och urvalsförfarande	3
Mediernas betydelse i Sverige	5
Nya arbetssätt	7
Lokalt ägda medier mest lokala.....	9
Sju av tio nyheter från dagspressen	11
Diskussion: Tydliga ramar och en likapprincip	14

Inledning

Den privatägda pressen och de offentligt finansierade programbolagen inom public service har snarlika och lika viktiga publicistiska uppdrag i vårt demokratiska samhälle. Båda dessa verksamheter behövs för att det offentliga samtalet ska bli så brett och mångstämmigt som möjligt. Men också för att den journalistiska granskningen ska kunna vara angelägen och kraftfull. För att de olika verksamheterna ska kunna stärka varandra och uppnå den önskade effekten behövs fördjupad kunskap om de olika verksamheternas aktuella praktik och deras förutsättningar att utvecklas med hög kvalitet och relevans. Ett av de områden där det behövs ett brett kunskapsunderlag är frågan om mediernas förmåga att spegla det som sker i alla delar av landet.

TU:s genomgång av nyhetsrapporteringen i fem av de kommuner som saknar permanent redaktionell bemanning visar att den rapportering som äger rum gällande dessa kommuner till klart övervägande del görs av dagspressen.

Syfte och målsättning

Föreliggande rapport är ett försök att komplettera delar av de innehållsanalyser som tidigare gjorts av Institutet för mediastudier, Myndigheten för press, radio och tv samt Södertörns högskola. I korthet har dessa studier visat att den samhällsrelevanta nyhetsbevakningen i svenska medier ökat något under senare år. Studierna visar också att denna ökning varit tydligast inom dagspressen. Samtidigt har det funnits en oro för att vissa kommuner faller bort ur bevakningen och hamnar i så kallad medieskugga. Enligt forskningen påverkar redaktionell närvaro på en ort både mängden och innehållet i lokalbevakningen. Men vilka medier är det som svarar för den granskning som faktiskt görs? Är det dagspressen, public services programbolag eller andra medieformer? Det är frågor för föreliggande rapport.

Metod och urvalsförfarande

TU har i denna rapport, som inte gör anspråk på att vara ett vetenskapligt specimen, analyserat de publiceringar som gjordes under februari månad 2018 och som innehåller namnet på fem av de kommuner som

enligt Institutet för mediestudier saknar en permanent redaktion på orten. De fem kommunerna lottades fram genom kalkylprogrammet Excels slumpverktyg. Alla de kommuner som Institutet för mediestudier klassificerat som varande utan permanent redaktion tilldelades via slumpverktyget ett tal mellan 0 och 1. Därefter sorterades kommunerna i nummerordning. De fem kommuner med lägst siffra valdes ut till genomgången. Det betydde att kommunerna Kungsör (Västmanlands län), Lilla Edet (Västra Götalands län), Nordanstig (Gävleborgs län), Ragunda (Jämtlands län) och Åsele (Västerbottens län) kom att ingå i studien. Därefter sökte TU, via den fristående omvärldsbevakningstjänsten Meltwater, fram publiceringar i redaktionella medier, gjorda under februari månad 2018, vilka innehöll någon av dessa kommuners namn.

Meltwater fångar inte upp publiceringar gjorda i public services huvudkanaler, det vill säga etersända program i radio och tv. Metoden fångar enbart upp deras digitala publiceringar på plattformarna SR.se, SVT.se och deras undersajter. Som korrektiv till denna omständighet används sekundärkällor där dessa kanaler ingår.

I urvalet saknas således publiceringar som inte nämner ortsnamnet uttryckligen även om de i övrigt kanske behandlar ett ortsnära ämne. I gengäld fångar metoden upp ett brett urval ur en annan synvinkel. Sammantaget ingick 792 publiceringar i bruttourvalet. Ur detta bruttourval sorterades dubletter, artiklar som inte primärt eller framträdande handlade om den aktuella orten, pressmeddelanden, kungörelser och liknande bort. Efter denna process återstod 356 nettopubliceringar, varav 145 st berörde Kungsör, 41 st Lilla Edet, 69 st Nordanstig, 44 st Ragunda och 56 st Åsele.

Nettourvalets publiceringar strukturerades därpå efter i vilken kanal de publicerats, om det var kanaler med sin bas i dagspress, gratistidningar, gratissajter, tidskrifter, Sveriges Television (SVT), Sveriges Radio (SR) eller övrigt. För SVT och SR:s del har även publiceringsformen analyserats, om det är bild, ljud eller text.

I denna studie räknas publiceringar gjorda i kanaler som har sin historiska grund i betald morgon- och kvällspress, vilka i tryckt form utkommer med minst en utgåva i veckan, som publiceringar i dagspress. Exempel på aktuell dagspress är *Sala Allehanda* och *Nya Wermlands-Tidningen*. Med gratistidningar avses digitala eller tryckta publikationer som har historisk grund i annonsfinansierade och gratisdistribuerade tidningar, som *Magazin24* och liknande. Som gratissajter har redaktionella sajter som *Omni* räknats, medan kategorin tidskrifter i detta fall omfattar publikationer som i tryckt eller digital form kan utkomma färre än en gång i veckan, sakna omnibuskaraktär eller dagsaktualitet. Aktuella tidskrifter i denna studie är *Land* och *Hemmets Veckotidning*.

Mediernas betydelse i Sverige

I karakteristiken av de svenska mediernas grundläggande demokratiska uppdrag ingår att informera medborgarna, kritiskt granska samhällets institutioner och vara forum för debatt.¹ Det är viktiga uppgifter för en väl fungerade offentlighet, i vilken Sveriges press, radio och tv under decennier spelat en avgörande roll. Den framträdande rollen har bland annat byggt på en i stora delar av befolkningen omfattande tidningsläsning. Men även tidningens roll som marknadsplats och offentlig sfär för det demokratiska samtalet.²

De grundlagsskyddade mediernas samhällsroll har under de senaste åren utmanats till följd av genomgripande förändringar på mediemarknaden. Samtidigt som medborgarna och mediekonsumenterna på mycket kort tid förändrat sina medievanor har reklammarknaden digi-

---

¹ Stig Hadenius, Lennart Weibull och Ingela Wadbring, *Massmedier: Press, radio och tv i den digitala tidsåldern* (10:e upplagan), Stockholm 2011, s. 28 f.

² Karl Erik Gustafsson, *Dagspressen i Norden: Struktur och ekonomi*, Lund 1996, s. 37 f., Lars Furhoff och Hans Hederberg, *Dagspressen i Sverige*, Stockholm 1965, s. 11 ff. samt Ulla Carlsson och Lennart Weibull, *Yttrandefriheten i dagens mediekultur: En studie av medborgarnas uppfattning om yttrandefrihetens gränser*, Göteborg 2017, s. 9 f.

taliserats och globaliserats. Det betyder att både mediernas roll som offentligt debattforum och kommersiell marknadsplats förändrats på många skilda sätt.³ Det är till exempel färre som i dag tittar på tv eller lyssnar på radio via eter än vad det var för några år sedan. Samma trend är också tydlig för tryckta tidningar och tidskrifter.⁴ I samband med denna utveckling har även medieföretagen och publicistiken förändrats. De tidigare i stor utsträckning enskilda redaktionerna verkar numer ofta i större nätverk och koncerner.⁵ Övergripande resurser, som sidproduktion, centrala nyhetsdeskar, it-utveckling och administration, har samordnats och effektiviserats.⁶ I dag publicerar många medier sitt redaktionella material primärt via digitala kanaler. Redaktionerna arbetar därtill mer med digitala verktyg än tidigare, till exempel för att ta del av offentliga handlingar och grundläggande nyhetsresearch, och kan dessutom skapa nya former av nätverks- och databaserad journalistik.⁷

---

³ *En gränsöverskridande mediepolitik för upplysning, engagemang och ansvar* (SOU 2016:80), s. 46, samt Jonas Ohlsson och Ulrika Facht, *Kampen om reklamen*, Göteborg 2017, s. 21 ff.

⁴ "De första resultaten från Nordicom-Sveriges Mediebarometer 2017", Nordicom mars 2018, s. 4 f. och 13, http://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/mediefakta-dokument/Mediebarometern/Mbar_Tema_rap/mediebarometern_2017_de_forsta_resultaten.pdf, läst: 2018-03-20

⁵ Jonas Ohlsson, "Medieutveckling: Medieekonomi 2017", Myndigheten för press, radio och tv, oktober 2017, s. 40, <https://www.mprt.se/Documents/Publikationer/Medieutveckling/Medieekonomi/MU-Medieekonomi%202017.pdf>, läst: 2018-03-26

⁶ Gunnar Nygren och Karolina Olga Nord, "Färre nyhetsproducenter – men fler nyheter i nätverkens flöden", *Mediestudiers årsbok 2016/2017*, red. Lars Trudesson, Stockholm 2017, s. 33

⁷ Rasmus Kleis Nielsen, "Digital news as form of knowledge", *Remaking the news: Essays on the future of journalism scholarship in the digital age*, red. Pablo J Boczkowski och CW Anderson, Cambridge 2017, s. 91 ff. Se t ex Emily Badger et al, "Extensive data shows punishing reach of racism for black boys", *New York Times* 19 mars 2018, <https://www.nytimes.com/interactive/2018/03/19/upshot/race-class-white-and-black-men.html>, läst: 2018-03-26, och Robin Govik, "The homeowners' bot", Medium Mittmedia 12 februari 2017, <https://medium.com/mittmedia/the-homeowners-bot-36d2264e2d34>, läst: 2018-03-26

Nya arbetssätt

Den nya digitala tekniken har öppnat för nya former av undersökande journalistik, vilken både kan komplettera och i viss mån även ersätta de traditionella arbetssätten. Tidigare krävdes det i stort sett alltid att en reporter var på ort och ställe för att titta igenom dagens post och inkomna handlingar på kommunhuset. I dag är det en möjlighet men inget definitivt krav.

Tillsammans med den möjlighet till övergripande databearbetning och automatiserade datakörningar har tekniken öppnat för nya former av rapportering och journalistik. Mediekoncernen Mittmedia, vars titlar rapporterar om ett par av de utvalda kommunerna, har till exempel utvecklat en textrobot som rapporterar om fastighetsförsäljningar och det utifrån offentliga lagfarter.⁸ Roboten skriver i dag en artikel om varje försäljning inom bevakningsområdet, vilket innebär att den producerar 2 500 artiklar per månad. Dessa artiklar är också de mest lästa av koncernens betalande användare.⁹ Tekniken gör det alltså möjligt att producera ännu mer lokal journalistik utan att någon person är på plats i fysisk mening.¹⁰

Den nya lokala journalistiken kan precis som tidigare bygga på information från kommuner, stadsdelsnämnder, polisen, idrottsföreningar och andra nationella eller lokala institutioner. Och det ner på mer hyperlokal nivå än vad någon redaktion tidigare kunnat skapa. Ett storstadsexempel är *Dagens Nyheter* som med hjälp av den nya tekniken

---

⁸ Markus Sandin, "Vad fick grannen för huset?", Mittmedia Medium 19 september 2017, <https://medium.com/mittmedia/vad-fick-grannen-f%C3%B6r-huset-mitt-medias-nya-textrobot-skriver-en-text-s%C3%A5-fort-ett-hus-har-s%C3%A5-lts-45b7a40f8717>, läst: 2018-03-27

⁹ Robin Govik, "The Homeowners' bot", Mittmedia Medium 12 februari 2018, <https://medium.com/mittmedia/the-homeowners-bot-36d2264e2d34>, läst: 2018-03-27

¹⁰ Markus Sandin, "2.0", Mittmedia Medium 9 juni 2016, <https://medium.com/mittmedia/2-0-733ecf7b7d61>, läst: 2018-03-27

fördjupat sin rapportering om 36 delar av Storstockholms kommuner och stadsdelar.¹¹

Ett tredje exempel är statistiktjänsten Newsworthy. Via den kan en redaktion utan att vara på plats fysiskt bevaka en rad olika delar av samhällets utveckling. Newsworthy och liknande tjänster söker efter nyheter om till exempel arbetslöshet och brott i stora mängder av statistik.¹²

Ett sista exempel finns hos nyhetsbyrån Siren och dess automatiserade tjänst Robotea, vilken bland annat avslöjade nyheten om strafföreläggandet mot Transportstyrelsens generaldirektör.¹³ Den nya tekniken skapar därmed material som många redaktioner i Sverige annars inte skulle haft tillgång till.

Samtidigt som den digitala utvecklingen skapat många nya möjligheter har den också begränsat fler av de etablerade utvecklingsvägarna. Dagspressen har under efterkrigstiden huvudsakligen stått på två bärande intäktsben: annons- och läsarintäkter. För den lokala och regionala morgonpressen har annonserna varit den viktigaste källan till intäkter. För många morgontidningar var det under decennier inte ovanligt att sju av tio intäktskronor kom från annonsförsäljningen.¹⁴ Men så ser det inte ut längre. Sedan 2008 har ungefär var tredje annonskrona

---

¹¹ Linnea Kihlström, "DN lanserar hyperlokala nyhetsbrev", *Medievärlden* 4 oktober 2017, <https://www.medievarlden.se/2017/10/dn-lanserar-hyperlokala-nyhetsbrev/#nyhetsbrev>, läst: 2018-03-27

¹² Jens Finnäs, "1 244 lokala nyheter på 2 personer och 24 timmar", J++ 19 januari 2018, <http://jplusplus.org/sv/blog/1244-lokala-nyheter-pa-2-personer-och-24-timmar/>, läst: 2018-03-27

¹³ "Siren dubbelnominerad inför Åres dagstidning", Siren 28 februari 2018, <http://siren.se/siren-dubbelnominerad-infor-arets-dagstidning/>, läst: 2018-03-27

¹⁴ Furhoff och Hederberg (1965), s. 198 f. Se även Hadenius, Weibull och Wadbring (2010), s. 43 ff.

lämnat journalistiken. Så sent som 2010 investerade annonsörerna ungefär 25 procent av de samlade reklamköpen i tryckt dagspress.¹⁵ I fjol, 2017, var motsvarande andel 14 procent.¹⁶

Enligt branschorganisationen TU:s egen statistik kom 35 procent av morgonpressens intäkter från annonser i den tryckta tidningen 2017, medan 8 procent av intäkterna kom från annonser i digitala kanaler. Majoriteten, 57 procent av intäkterna, kom under 2017 från användarna och läsarna, det vill säga från olika former av avgifter från enskilda användare.¹⁷ Flera studier, utredningar och erfarenheter hos utgivare visar också att användarna är intresserade att betala för just lokala nyheter. Återigen visar det sig att lokala nyheter om politik, sport och affärer – relevant paketerade – är attraktiva att betala för.¹⁸

Lokalt ägda medier mest lokala

Sammantaget har den ovan skisserade utvecklingen skapat en oro för att den förändrade mediekonsumtionen och medieekonomin ska leda

---

¹⁵ Hadenius, Weibull och Wadbring (2010), s. 46

¹⁶ "Q-rapport Q4 2017: Svensk reklammarknad i det fjärde kvartalet 2017", Institutet för reklam- och mediestatistik 20 februari 2018, s. 2

¹⁷ "Nyhetsekonomi 2017", TU – Medier i Sverige 7 mars 2018, <http://tu.se/press-meddelanden/morgonpressens-digitala-lasarintakter-okar-2/>, läst: 2018-03-26

¹⁸ Carl-Johan Bergman, "Nu vänder kurvan", Mittmedia Medium 1 mars 2018, <https://medium.com/mittmedia/nu-v%C3%A4nder-kurvan-tack-vare-fokus-p%C3%A5-journalistiken-%C3%B6kar-mittmedia-antalet-kunder-bc000e8919de>, läst: 2018-03-28; Anders Trapp, "Ett år med Plus", Mittmedia Medium 26 september 2017, <https://medium.com/mittmedia/ett-%C3%A5r-med-plus-det-h%C3%A4r-har-vi-l%C3%A4rt-oss-23ac8e258fa1>, läst: 2018-03-28; "Journalistpodden #153: Anna Åberg", SJF februari 2018, <https://www.sjf.se/om-oss/journalistpodden>, läst: 2018-03-28; Matilda Glaser Svensson, "Utredaren: 'Stor vilja att betala för journalistik'", *Omni* 7 november 2016, <https://omni.se/utredaren-stor-vilja-att-betala-for-journalistik/a/M84yo>, läst: 2018-03-28; "Paying for news", The American Press Institute 2 maj 2017, <http://mediainsight.org/Pages/Paying-for-News-Why-People-Subscribe-and-What-It-Says-About-the-Future-of-Journalism.aspx>, läst: 2018-03-28 och "Undersökelse om betaling för nyheter", Mediebedriftenes Landsforening 15 februari 2018, http://www.mediebedriftene.no/global-assets/rapporter/rapport_betaling_15feb_2018_mbl.pdf, läst: 2018-03-28

till att den journalistiska bevakningen av Sverige tunnas ut.¹⁹ Flera studier och utredningar har också satt ljuset på problemet med orter i Sverige där den journalistiska granskningen upplevs vara svag.²⁰ Enligt forskning bedriven genom ett samarbete mellan Institutet för mediestudier och Södertörns högskola finns det i dag 33 kommuner utan permanent redaktionell bevakning på orten.²¹

Innehållsstudier av det redaktionella material som svenska medier publicerar visar på en tydlig historisk stabilitet. Och att trenden för dagspressens del är att det samhällsrelevanta innehållet ökar både i de tryckta och de digitala kanalerna.²²

Mediehusen tycks ”ha hittat metoder som gör att färre medarbetare kan producera lika mycket eller rent av mer journalistiskt material i detta ett av lokalmediernas kärnområde”, skriver föreståndaren för Institutet för mediestudier Lars Truedson i ”Kommunbevakningen har ökat”.²³ Samtidig menar medieforskarna Erika Hellekant Rowe och Michael Karlsson i uppsatsen ”Lokalredaktionens betydelse”, om hur den

---

¹⁹ ”Vita fläckar och mörka hot”, Landsbygdsnätverket 11 januari 2018, <http://www.landsbygdsnätverket.se/pa-gang/nyheter/nyhetsarkiv/2018-01-11-vita-flackar-och-morka-skuggor---om-landsbygders-mediekarta-i-landet-47.html>, läst: 2018-03-26; Anna Ahlström och Fredrik Vestberg, ”Alice Bah Kuhnke ser med oro på mediekrisen”, P4 Västernorrland 23 augusti 2016, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=110&artikel=6501386>, läst: 2018-03-26, och Klas Granström, ”Nu ska vi hitta en modell för framtidens lokala journalistik”, *Journalisten* 10 oktober 2014 <https://www.journalisten.se/nyheter/nu-ska-vi-hitta-en-modell-framtidens-lokala-journalistik>, läst: 2018-03-26

²⁰ Carina Tenor och Lars Truedson, ”Kommuner blir vita fläckar när journalistiken försvinner”, *Dagens Samhälle* 12 januari 2018, <https://www.dagenssamhalle.se/nyhet/kommuner-blir-vita-flackar-nar-lokal-journalistik-forsvinner-20282>, läst 2018-03-20

²¹ ”Så bevakas kommunerna: 783 redaktioner bevakar landets kommuner”, Institutet för mediestudier, oktober 2017, <http://mediestudier.se/kommunbevakning/>, läst: 2018-03-20

²² ”Medieutveckling: Medieutbud 2017”, Myndigheten för press, radio och tv och Nordicom, juni 2017, s.11, <http://www.mppt.se/Documents/Publikationer/Medieutveckling/Medieutbud/Medieutveckling-2017-Medieutbud.pdf>, läst: 2018-03-28

²³ Lars Truedson, ”Kommunbevakningen har ökat – trots ekonomisk press”, *Mediestudiers årsbok 2016/2017*, Stockholm 2017, s. 24 ff.

lokala bevakningen påverkas när journalisterna jobbar på distans, att den ”redaktionella närvaron påverkar både mängden och innehållet i lokalbevakningen”.²⁴ Då återstår frågan om hur den existerande bevakningen ser ut.

I den nyligen framlagda propositionen *Journalistik i hela landet* (prop. 2017/18:154) understryks att dagspressen ”står för en stor del av kommunbevakningen och utgör för stora grupper av medborgare en viktig källa till information om samhällsfrågor och den huvudsakliga kontakten med den demokratiska processen i kommuner och landsting. I storstäderna utgör gratistidningar en viktig informationskälla.”²⁵ En snarlik karakterisering gör Myndigheten för press, radio och tv i sin studie av andelen innehåll i radio- och tv-nyheter samt tidningsartiklar som i huvudsak är samhällsrelevant. Myndigheten noterar att alla historiska förändringar i det redaktionella innehållet inte är entydiga, men att vissa är det:

Andelen samhällsrelevant innehåll har tydligt ökat över tid i såväl kvälls- som morgontidningar i tryckt form. I viss mån ser [vi] samma tendens online men inte lika tydligt.²⁶

Myndigheten skriver också att det ”samhällsrelevanta innehållet ligger på en hög nivå i radio och tv, men minskar över tid. Tydligast är det i radion i sin ursprungsform och för tv online”.²⁷

Sju av tio nyheter från dagspressen

Av de 356 publiceringar som ingår i det i denna studies nettourval svarar dagspressen för 67 procent, gratistidningar för 12 procent, SVT för 7 procent och SR för 7 procent. Nästan sju av tio publiceringar om de orter som saknar permanent redaktionell bemanning på orten görs

---

²⁴ Erika Hellekant Rowe och Michael Karlsson, ”Lokalredaktionens betydelse”, *Mediestudiers årsbok 2016/2017*, Stockholm 2017, s. 122

²⁵ *Journalistik i hela landet* (prop. 2017/18:154), Regeringen 8 mars 2018, <https://data.riksdagen.se/fil/98A5F71A-FC3D-42EB-863E-05EDED09CDoF>, läst: 2018-03-28

²⁶ Myndigheten för press, radio och tv (2017), s. 11.

²⁷ Ibid.

alltså av dagspressen. Räknas gratistidningarna in, som många gånger – men inte alltid – ingår i samma koncern som den betalda dagspressen, uppgår andelen till 79 procent. Under mätperioden genomförde alltså dagspressen 240 publiceringar vilka faller inom denna rapports syfte. Störst andel av dessa handlade om Kungsör, 38 procent, och Nordanstig, 21 procent.

Tabell 1. Andel publiceringar om fem kommuner under februari 2018 inom respektive mediekanal (%)

Dagspress	Gratispress	Gratis-sajt	Tidskrift	SVT	SR	Övrigt
67	12	4	3	7	7	-

Källa: Meltwater och TU, bas: 356 publiceringar

I samtliga studerade kommuner stod dagspressen för mer än 60 procent av de kommunspecifika publiceringarna under februari. Störst andel stod dagspressen för i Lilla Edet och Ragunda där den i båda fallen svarade för 76 procent av publiceringarna. Minst var andelen i Åsele med 61 procent. För SVT och SR:s del svarade de som mest för 16 respektive 17 procent av publiceringarna och det i Åsele respektive Nordanstig. De är de enda orter där något av programbolagens publiceringsandel når upp till eller överstiger 10 procent.

Då programbolagens andelar är störst för dessa orter kan det vara av intresse att studera dessa mer i detalj.

SVT:s rapportering om Åsele behandlade under februari 2018 en restaurang som bytt ägare i ett par publiceringar, stängningen av ett lokalt bankkontor på orten, ett par trafikolyckor, en samisk festivalvecka, att unga lämnar länet, länets ekonomiska situation och befolkningsutvecklingen i länet. Dagspressen rapporterade under samma tid om rikslåg vintertemperatur i Åsele, is-SM i Åsele, Åselestickade vantar till Försvarsmakten, uttryckning för ortens akutbil, trafikolyckor i Åsele

samt befolkningsutveckling, ekonomi och jakt i länet. Men också en debattartikel om glesbygdens förhållande till storstadsregionerna.

SR rapporterade mest frekvent om Nordanstig och det med en dryg handfull publiceringar om de följder för trafik och skolundervisning månadens myckna snöande orsakade. Dessutom tre artiklar om infrastruktur, firandet av ett OS-guld lokal anknytning, länsbornas hälsotillstånd, länets befolkningsutveckling och Nordanstigs politiska majoritet. Det medan dagspressen bland annat rapporterade om en familj som flyttat bort från Nordanstig på grund av trakasserier, en granskning av ortens hemtjänst, om rattfylleri i Nordanstig, länets och ortens uttag av ledighet för vård av sjukt barn, om Nordanstigs nya partiallians, el-avbrott i Nordanstig samt kommunens arbete mot familjevåld och sexuella övergrepp. Därtill publicerade dagspressen ett antal lokala insändare och debattartiklar om fiskevatten, arbetstider och kommunens klimatarbete

Tabell 2. Andel publiceringar om fem olika kommuner under februari 2018 fördelat på kommun och mediekanal (%)

	Dagspress	Gratispress	Gratis-sajt	Tidskrift	SVT	SR	Övrigt	Summa
<i>Kungsör</i>	63	28	2	1	4	3	-	100
<i>Lilla Edet</i>	76	-	5	5	5	7	2	100
<i>Nordanstig</i>	72	1	-	-	9	17	-	100
<i>Ragunda</i>	76	2	9	-	7	7	-	100
<i>Åsele</i>	76	-	7	13	16	4	-	100

Källa: Meltwater och TU, bas: 356 publiceringar

Innehållsanalysen av de fem kommunerna visar att dessa under februari 2018 uppmärksammades i minst 356 publiceringar, det vill säga lite drygt 71 publiceringar i genomsnitt under månaden. Trots att de aktuella kommunerna saknar en fast redaktion på orten så uppmärksammas dessa i cirka 2,5 publiceringar per ort och dag. Analysen visar också att en klar majoritet av publiceringarna och bevakningen görs av dagspressen. Näst störst andel utförs av gratistidningarna. Men den bevakningen härrör nästintill uteslutande till Kungsör.

Diskussion: Tydliga ramar och en likapprincip

Det finns en befogad oro för att den moderna medieutvecklingen får negativa konsekvenser för vad som rapporteras och vilka orter som uppmärksammas. De annonspengar som tidigare finansierade en stor del av den svenska journalistiken går i dag till multinationella bolag som Facebook och Google. Den digitala utvecklingen delar också på flera områden upp befolkningen och i dag finns tydliga generationsklyftor i medieanvändningen.

Samtidigt är det svårt att enbart utifrån ett kvantitativt angreppssätt mäta effekterna av den utveckling som samhället och medierna genomgår. De studier som forskningen mest bjudit på hitintills mäter antalet publicerade artiklar och annat redaktionellt innehåll. Men det är naturligtvis inte så att två artiklar alltid är bättre än en. Den enda artikeln kan vara mer genomarbetad och lokalt relevant än de två. Den kan därtill vara producerad med hjälp av en robot långt från den aktuella orten. Den automatiserade journalistiken kan komplettera traditionellt bedrivna publicistik och dessutom frigöra resurser för reportrar att vara på plats, tala med invånarna och bedriva grävande journalistik.

För att säkra en kraftfull, talrik och genomförd publicistik i hela landet bör mediepolitiken gällande förhållandet mellan de privata medierna och de offentligt finansierade rimligen bygga på konstruktiv och berikande komplettering. Och för att den ska fungera bör programbolagen ägna sitt huvudsakliga fokus åt en kärnverksamhet med tydliga ramar. Den kompletterande verksamheten ska vara tydligt kopplad till och un-

derstödja kärnverksamheten. Därtill bör de offentligt finansierade mediernas behandling av svenska medier och utländska plattformar behandlas lika, det vill säga i händelse av att programbolagen publicerar exklusivt redaktionellt material på andra plattformar än sina egna, så ska det göras tillgängligt också för andra medier. En uttalad likapprincip skulle öka förutsättningarna för en mer jämlik situation på mediemarknaden.